

BF PZ
**BRUSSELSE
FEDERATIE**

 VOOR PALLIATIEVE EN
CONTINUE ZORGEN

Palliatieve zorg en multiculturaliteit, laten we erover praten!

Animatie en verslag:

Franck Devaux

Datum vergadering:

12 /11/2018

Thema:

Multiculturaliteit

Context

Deze tekst kadert in de reflectie van de ethische commissie over multiculturaliteit in de palliatieve zorg. Hij gaat in op de ontmoeting tussen zorgverleners en patiënten uit verschillende culturen en de uitdagingen op het gebied van openheid, begeleiding en verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt in de zorgrelatie. Deze reflectie loopt vooruit op het symposium van de FBSP op 12/12/2018 met als titel *La Multiculturalité, parlons en tant qu'il fait beau ! (Multiculturaliteit, laten we erover praten nu het mooi weer is!)*.

Cultuur is een paradigma dat degenen die er deel van uitmaken met elkaar verbindt. Het is een kader voor de relatie tot de wereld, tot zichzelf en tot de ander. Deze kijk op wat ons omringt en wat ons overkomt, omvat een bijzondere relatie tot ziekte. Zo hebben ziekte en het lijden dat zij veroorzaakt niet overal dezelfde betekenis, worden ze niet overal op dezelfde manier begrepen en worden ze niet overal op dezelfde manier uitgedrukt of ervaren.

Wat moeten we dan doen als datgene wat ons zou moeten verbinden, ons een gemeenschappelijk referentiekader zou moeten bieden, eenzelfde taal om te communiceren, te delen en ons tot de wereld te verhouden, juist datgene is wat ons scheidt? Zorg, en misschien nog meer specifiek palliatieve zorg, is een ontmoeting tussen een zorgverlener, of vaker een team van zorgverleners, en een patiënt, zijn familie, zijn naasten, enz. Deze ontmoeting wordt gekenmerkt door een begeleidende taak. De vraag is dan hoe de zorgverlener deze taak kan vervullen, zijn plaats kan vinden aan het bed van de patiënt, dankzij of ondanks de ontmoeting of confrontatie van hun eigen en respectieve culturen.

BF PZ
**BRUSSELSE
FEDERATIE**
VOOR PALLIATIEVE EN
CONTINUE ZORGEN

Multiculturaliteit

De ontmoeting tussen de culturen van zorgverleners en patiënten moet aanleiding zijn om bepaalde verworvenheden die als onveranderlijke waarheden worden beschouwd, in vraag te stellen. Dit vereist een oprechte openheid naar de ander, naar zijn taal en zijn standpunt. We moeten al deze elementen kunnen aanvaarden en begeleiden, zelfs als ze afwijken van onze opvattingen en normen uit de westerse geneeskunde.

De ontmoeting tussen de culturen van zorgverleners en patiënten houdt echter ook in dat de zorgverlener recht heeft op zijn eigen cultuur. Er bestaan verschillende niveaus van rechten of gewetensclausules met betrekking tot de bescherming van de zorgverlener. Toch blijft er een inherente asymmetrie bestaan in de relatie tussen zorgverlener en patiënt. De patiënt heeft rechten, maar de zorgverlener heeft naast zijn rechten ook een intrinsieke verantwoordelijkheid die inherent is aan zijn taak. Dit betekent niet dat hij zijn eigen culturele achtergrond moet verloochenen of boeten, maar dat het proces van openheid, opvang en begeleiding in wezen zijn verantwoordelijkheid is.

Een ander cruciaal element is dat de cultuur van de ander nooit een vooroordeel mag worden, een vooraf vastgestelde interpretatiekader dat, zelfs als het met welwillendheid is doordrongen, het risico loopt de ander te reïficeren achter een reeks opvattingen of, erger nog, vooroordelen met betrekking tot onze indruk van zijn cultuur. In geen geval mag de persoon worden weggevaagd of vergeten achter de cultuur die hem draagt.

Multiculturaliteit moet een voortdurende herinnering zijn aan het unieke karakter van elke ontmoeting, elk zorgproces, elke begeleiding. Het roept op tot openheid en verantwoordelijkheid. Het vereist het besef dat een zorgverlener voortdurend op zoek moet gaan naar zijn patiënt, naar zijn ritme, naar zijn traject. Een zorgverlener moet naar de ander luisteren, naar hem luisteren totdat hij de specifieke kenmerken van zijn relatie tot de wereld en tot zichzelf begrijpt.

Franck Devaux